

Дядя Міша проходить мимо

Драма на дві дії

Людмила Тимошенко

Ліда – підліток, худа, аж прозора, 16 років

Андрій – підліток, рум'яний однокласник Ліди

Тамара Степанівна – мама Ліди, худа неврастенічна жінка, 38 років

Ігор Михайлович – викладач університету, зросту нижче середнього, з “міхалковськими” вусами, 38-45 років

Прибиральниця – неохайна жінка невизначеного віку

Дядя Міша – місцевий божевільний (у п'єсі не з'являється)

Пролог

Простір розділений на дві частини. З одного боку убога радянська кухня, двері в коридор. Темно, але за столом хтось сидить і курить. З іншого боку - дівчача кімната, ніч, за вікном ліхтар. Кімната скромна – ліжка-полуторка, письмовий стіл, шафа. На стіні – плакат Мадонни, книжковий стелаж – там стоять радянські багатотомники. На ліжку хтось затишно спить.

Дзвінок у двері. Такий стрімкий і неприємний може принести лише погані новини. В кухні хтось встає, йде відкривати двері.

Дівчина сідає посеред ліжка, в неї довге гарне волосся, це – Ліда, ми чуємо стукіт її серця. Чути звук відкривання важких вхідних дверей, жіночий скрик, далі монотонне бубуоніння. Чути кроки по коридору, що наближаються до дверей дівчини. Стукіт серця стає голоснішим. Двері відчиняються, світло

вмикається, на порозі стоїть мама в халаті на нічну сорочку, розпатлана, лице її страшне. Світло, що освітило кімнату - нестерпне, воно одразу показало її обшарпаність. Мама хоче щось сказати, але починає ридати. Стукіт серця зупиняється, світло згасає. Стає абсолютно темно і тихо.

Дія 1

Епізод 1

Та ж кімната, але вже вдень. Тепер вона не здається такою вбогою. Настільна лампа додає жовтого затишку, на засланому ліжку сидить Андрій, перебирає в коробці касети. На письмовому столі стоїть однокасетний магнітофон. В кухні Ліда готує чай. Ліда, в одній руці дві чашки з гарячим чаєм, в іншій – банка варення з двома ложками. Виходить в двері в коридор по дорозі виключає кухонне світло лобом. Заходить в двері в свою кімнату.

Ліда: Поможи бігом, гаряче!

Андрій кидається на допомогу, перекидає коробку з касетами. Допомагає з чашками, починає збирати касети.

Андрій: Ти не проти, якщо я якесь музло поставлю?

Ліда: Так, а що тобі заважає?

Андрій: Так траур же.

Ліда: То мама би верещала. Але вона в Одесі на похороні. А дядечко був би не проти. Він хороше музло любив дуже і поважав. Я б навіть зараз би його любимі “Джипсі кінг” поставила, але не маю.

Андрій: Хороший був дядя?

Ліда: Знаєш, він був якийсь такий... позитивний. Не те слово підбрала. Я просто не пам'ятаю щоб в нього колись був поганий настрій.

Андрій: Ти знаєш, якби я весь час за кордон літав, в мене теж би був хороший настрій.

Ліда: Дядечка кожен раз з міжнародного рейсу торбищі з подарунками привозив. Всі родичі, всі сусіди в жувачках і шоколадках ходили. Мої “левіси” і “велосипедки” думаєш – звідки?

Андрій нарешті обирає касету, встромляє в неї ручку, починає перекручувати.

Ліда: Я просила “мальвіни”, а він сказав, що “мальвіни” – це не круто, бо в усіх є, а левіси в тебе одної будуть.

Андрій: Ну, “мальвіни” прикольні.

Вставляє касету. Це ДДТ, альбом “Я получил эту роль”.

Ліда: Та я знаю. Він і велосипедки мені привіз з лимонними вставками, а я просила з рожевими... Вони з мамою ніби рідні брат і сестра, а зовсім різні люди. У мами весь час морда перекошена, весь час жаліється. То грошей нема, то води в крані, то макарони злиплися, то холодно то жарко. В неї ніколи не буває гарного настрою. І всі навколо винні.

Андрій: Мама ж рік без роботи сидить.

Ліда: А вона і не шукає. Їй пропонували на кафедру фізкультури лаборантом йти. Сиділа б собі, папери перекладала. Хоч на сигарети були б свої гроші. А так – жертва, розумієш. Ми весь цей рік на гроші дяді жили, ті, що він посилав. Так вона плаче, що ми ніщі, а сама за ці гроші сигарети собі купує і курить на кухні по пачці в день. Головне, що коли я мимо проходжу, то вона сигарету за спину ховає і рукою так розмахує, щоб дим розлетівся – типу не курить. А там сокиру можна вішати і воніща.

Андрій: А є якась заначка? Зараз би курнули.

Ліда: Я собі натирила.

Підходить до книжкової шафи, відсуває книжки, дістає заначку. З тумбочки стола дістає банку з кришкою. Разом з Андрієм закурюють, мовчки слухають ДДТ.

Андрій: А як жеж ви зараз будете без грошей?

Ліда: А фіг його знає.

Андрій: Ну може хоч зараз мама на кафедру піде? Тобі ж поступати, да і вобше, макарони, електрика...

Ліда: Ага, встане і піде – з кухні у спальню. А потім назад на кухню. І все з таким лицем... А у дяді такі очі були, знаєш, такі шкодні-шкодні. Як ніби він якусь таємницю знає і скоро нам розкаже. Де закопані пістри Флінта, або від кого вагітна Орбакайте. Розумієш про що я? Можливо, це тому, що він не мав ні жінки ні дітей. Вічний холостяк без нудних обов'язків. Любив мене дуже...

Андрій: І ти його.

Ліда: І я його. Я ще з п'ятого класу знала, що піду на "іняз" і буду стюардесою. Він казав на стюардесу "стюра". Смішне слово.

Андрій: Ага, як стерво, але з французьким акцентом.

Ліда: Дядечко як вдягався у форму і фуражку, всі баби навколо падали в обморок. Я уявляла собі як він через весь аеропорт йде попереду, а за ним п'ять стюр в пілотках, на високих підборах з такими, знаєш, хустинками на шиї. І я іду серед них, волосся тріпоче, хустинка як в Айседори Дункан, в руці жовтий чемоданчик на колесиках, а очі світять як вогні аеропорта...

Андрій: А чому на "іняз"?

Ліда: А дядя сказав що основне для стюри на міжнародних авіарейсах – це гарний інгліш. А решту, сказав, навчить в польотах.

Андрій: А ти знаєш який там конкурс? В мене знайома вже третій рік поступає.

Ліда: У дяді тут в університеті професор є знайомий - його кент ще зі шкільних років. Вони як тут у Львові зустрічалися, то з "Інтуриста" в "Шоколадку" з

ранку до ночі ходили. Дядя в “Інтуристі” долари міняв – там такий підпільний штрих стояв з чемоданчиком.

Андрій: Того штриха вже, кажись, “замелі”, батя казав.

Ліда: Да? А я думала він вічно там стоятиме... (Продовжує) В “Інтуристі” вони пили коньяк армянський з бутербродами з ікрою. А потім в “Шоколадку”. Дядя казав, що там як за кордоном. І сервіс гарний і музла іноземне. Приповзав під ранок, весь прокурений і п’янющий в стельку. Лишав мені шоколадку на кухні на столі і йшов дрихнути. Відсипався до обіду. А потім мене в “Корову” вів на млинці з грибною підливою і морозиво... А потім на Одесу - літаком і в рейс. Він на внутрішніх рейсах як пасажир безкоштовно літав. Така шняга між собою в пілотів.

Андрій: Той кент-професор тобі поступлення “поклеїть”?

Ліда: Ну, принаймні обіцяв... Але хто тепер мене в “стюри” візьме, коли дядечка вже нема? Там конкурс вище, ніж на “іняз”.

Раптом згасає світло, замовкає музика.

Ліда: Бляха-муха, знову Шпіцер світло відключив. Це вже третій раз на тиждень. І в сусідніх будинках немає.

Шукає свічку, запалює.

Андрій: Знач надовго.

Ліда: Як коли. В понеділок на дві години відключали, а в середу на півдня.

Андрій: В нас не відключають.

Ліда: Бо ти живеш у відомчому будинку для мажорів. У вас і вода гаряча завжди є і телефон у кожній квартирі.

Андрій: Я не мажор, просто так поселили.

Ліда: А я не кажу, що ти мажор, я кажу що будинок для мажорів.

Андрій: Це хіба не те саме?

Ліда: Ну, деколи і в голубятню ворона залітає.

Андрій (з посмішкою): Слишиш, ворона! Книжок умних начиталася?

Ліда: Знаєш, начиталася.

Андрій підповзає до Ліди.

Андрій: Ти гуманітарна дівочка, а я математичний хлопчик.

Ліда: І що то тобі дає?

Андрій: Я тобі про гіпотезу Пуанкаре можу розказати.

Ліда (*грайливо*): А воно мені треба?

Андрій: Це тобі буде додатковий бонус по життю. Будеш пасажирів на міжнародних рейсах удівлять.

Ліда: Ну розкажи.

Андрій: Тільки спочатку плата репетитору за індивідуальний урок.

Ліда: Да ти хабарник!

Андрій обіймає Ліду

Андрій: Хабарник бере за послугу, на яку не має юридичного права, а я беру за те, що передаю чесно отримані знання одній начитаній школьниці.

Ліда: Ну, бери.

Андрій цілує Ліду. Чути збуджене сопіння Андрія. Мичання Ліди. Ліда виривається.

Андрій (*переривчасто дихає*): Коли ще в нас буде таке, що мами немає вдома?

Ліда: Слухай, не треба.

Андрій: А що таке?

Ліда: Я не можу.

Андрій: Ми вже два роки одні засоси практикуємо. Дай хоч під майку руку засуну.

Ліда: В мене там все таке як і в тебе.

Андрій: Ти ж розумієш, що не таке.

Ліда: Тато, ще коли з нами жив, казав: від собак блохи, а від чоловіків діти.

Андрій: Ти нормальна?

Ліда: Нормальна.

Андрій: Ага, аж занадто.

Ліда: Слухай, ти, математичний хлопчик.

Андрій (ображено): Шо?

Ліда: Не ображайся. Краще розкажи про свого Пуанкаре. Тільки без математики, а по-простому.

Андрій (закурює знов): Постараюсь. Дивися, якщо в будь-якому предметі з самого початку не було дірки, то при стисненні він деформується в сферу. А якщо дірка була, то він деформується в бублик.

Ліда: То тепер дірка від бублика набуває нового значення?

Андрій: Не набуває, бо гіпотеза не доведена.

Ліда: А для чого її доводити?

Андрій: Щоб пояснити тривимірність нашого світу.

Ліда: А хіба це не очевидно?

Андрій: Те, що очевидно теж потребує доказів.

Ліда: Чого це?

Андрій: Ну дивися, ти кажеш, що мене любиш, да?

Ліда: Кажу.

Андрій: А руку під майку не даєш запхати.

Ліда: І?

Андрій: Ну, те, що ти мене любиш – це гіпотеза, а якщо даси залізи під майку – доведена теорема.

Ліда (сміється): А хіба любов можна перекласти на формули і рівняння?

Андрій: Все можна перекласти на формули і рівняння.

Ліда: А гіпотеза Пуанкаре?

Андрій: Нуууу...

Ліда: Баранкі гну! Чи бублики?

Андрій: Ну це, що ти зараз робиш, ще маніпуляція.

Ліда: Слухай, математичний хлопчик, вже, кажись, пізня година. Твій останній автобус до центру поїде, будеш з мого району годину пішки топати.

Андрій: А я думав, що лишуся сьогодні в тебе. Родакам сказав, що у Серого заночую.

Ліда: Я б може тебе і лишила, але не знаю коли мама повернеться – чи завтра чи післязавтра. Тому, збирайся.

Андрій: Мій останній автобус вже кажись пішов.

Ліда: Не вигадуй – пів одинадцята – в тебе ще двадцять хвилин до “Іскри” добігти.

Андрій: Я не встигну. Поки вдягнуся, то-сьо. А на вулиці диви яка хмара – зараз снігопад почнеться. Ти хочеш, щоби я замерз і захворів?

Ліда: Андріююю не дави на жалість. Коли снігопад то навпаки тепло.

Андрій: Ну Лідка!

Ліда: Мій ответ – нет!

Андрій: Яка ж ти сучка! Я буду в маминій кімнаті спати!

Ліда: Ага, щас.

Андрій (*вздихає*): Ладно. Попрося по темних вулицях спального району, отримаю від “бультів” арматурую по голові, і знайдуть мене повесні, коли сніг зійде. Як нашого фізрука Миколу Івановича.

Ліда: Микола Іванович бухав на снігопаді, а ти швидко йтимеш, надихаєшся морозною свіжістю і спатимеш міцно і солодко.

Андрій: В сугробі.

Ліда: Вдягайся.

Андрій: Ладно, ще покурю останню і піду. (*Закурює*) Ось тобі і доведення гіпотези. Кажеш, що любиш, а сама на вулицю в мороз виганяєш.

Ліда: От така тобі дірка від бублика.

Андрій притягує Ліду, цілує. Запалюється світло. Магнітофон починає сповільнено грати пісню ДДТ “Мальчики-мажоры”

Андрій: Всю романтичну мить зіпсували.

Ліда сміється, теж закурює. Раптом чути повертання ключа у вхідних дверях.

Голос Тамари Степанівни: Доця, ти не спиш? Це я!

В коридорі вмикається світло.

Ліда і Андрій перелякано починають носитися по кімнаті

Ліда (пошепки): Блядь, що ж делать. (голосно) Мам то ти?

Голос Тамари Степанівни: А хто іще з тобою говорить? Я в ліфті застряла, коли Шпіцер світло відключив, колотила в двері, ніхто не відгукнувся, думала до ранку буду сидіти.

Ліда поспіхом бичкує сигарету, Андрій метушиться по кімнаті то в кут дверей стане, то за книжкову шафу намагається залізти, нарешті ховається за шторою з цигаркою в руці. Тамара Степанівна проходить по коридору вздовж кухонних дверей, відкриває двері кімнати. У Тамари Степанівни величезний набряк на щоці, щока перев'язана чорною хусткою. З-за штори валить сигаретний дим.

Тамара Степанівна: Доця ти тут? Фу, ти що курила, немає чим дихати, хоч би вікно відкрила.

Ліда (показує на свічку): То свічка надиміла. Мам що в тебе з щокою?

Тамара Степанівна: Ага, свічка... Нікотинова. На похороні флюс на золотому зубі надуло.

Махає рукою, розганяє дим, підходить до вікна, розсуває штори, бачить Андрія.

Андрій: Тамара Степанівна, добрий вечір.

Епізод 2

Сторона кухні. Тамара Степанівна сидить в чому приїхала, з чорною пов'язкою на щоці, курить. Ліда стоїть біля стіни.

Тамара Степанівна (*гірко*): Мама на похорон, а доця кавалера в хату і бордель влаштувала.

Ліда: Мам, який бордель? Андрій якраз додому збирався.

Тамара Степанівна: Ага, дим коромислом, музика грає. Чим ви в темноті займалися?

Ліда: Говорили просто.

Тамара Степанівна: Говорили вони! Я тебе до гінеколога заведу, побачу яка ти чесна! В тебе дядя помер. А в мене брат. Знаєш скільки він для нас робив? Що ж ти за товстошкіра така?

Ліда: А що я такого зробила?

Тамара Степанівна: Що зробила. Ти хоч би з поваги до мого жалю музику не включала і з кобелями по ночах не курила.

Ліда: Я не думала що ти сьогодні приїдеш. А з поваги до твого жалю, все було б вранці прибрано.

Тамара Степанівна: Мене до себе Миколайчуки в машину взяли, бо квитків на поїзд не було. Аж на п'ятницю. Тому раніше приїхала. Думала щоб доця там сиділа без мене голодна. А доця знайшла собі розваги. Тобі не соромно вечірки влаштовувати коли в нас траур?

Ліда: Це не вечірка. І дядя Костя був би не проти. Він любив розважатися.

Тамара Степанівна: Ага, любив. (*мовчить*) Прилетів з рейса, з Таїланда. Привіз тобі юбку-резинку. Жовту, як ти просила... В чемодані лежить. Останній подарунок.

Ліда: Угу.

Тамара Степанівна: Прилетів і гульбан в себе вдома, як водиться. А вранці з похмілля за пивом вийшов. На пішоходному переході для сліпих його машина вдарила. Швидку викликали. Забрали в лікарню. Документів при собі не було. Суботу-неділю ніхто ним не займався. Костя непритомний лежав. Його і в реанімацію навіть не забрали. Сусіди по палаті казали, що він в бреду кликав когось, але слів не розібрали.

Ліда (тихо): Кого кликав?

Тамара Степанівна (плаче): Якесь ім'я таке несуразне - Тітіна чи Мітіна. А в понеділок кинулися – почали шукати.

Ліда: Хто кинувся?

Тамара Степанівна: Спочатку сусіди ще в суботу запанікували, бо на опохмел прийшли, цілий день в двері дзвонили, а його нема. І в неділю нема. А в понеділок він на рейс не з'явився, трубку вдома не брав. Прийшли з роботи двоє колег, в костіни двері і по сусідах стукали. Двері виламали, а там – нікого. Тільки посуд немитий. Тоді вже почали серйозно шукати. По лікарнях і моргах.

Ліда: І де знайшли?

Тамара Степанівна: В лікарні. Він ще живий був. Колеги лікарям почали долари сувати. А лікарі кажуть, що вже пізно.

Ліда: А якби раніше?

Тамара Степанівна: Якось так, що якби в перші шість годин почали рятувати, то був би великий шанс. Там якась гематома в голові. Вона росла-росла. І виросла.

Ліда: Що ж це за лікарі такі?

Тамара Степанівна: Ти наївна? В нього документів при собі не було. Непотрібна нікому людина... А потім той водій, що збив, підходив до мене, як

тіло забирали. Скотина. Каже в мене двоє дітей, скажіть що Костя п'яний був як дорогу переходив. Гроші цілу пачку сував. Тварь. В нього двоє дітей. А в Кості вже нічого не буде. І Кості більше не буде.

Ліда: Мам...

Тамара Степанівна: Ага... І в нас з тобою більше нічого не буде. Авіакомпанія виплачує лише якщо на рейсі загинув... І в хаті пусто. Я знаю, що в нього там відкладено було. На антресолі в коробці з-під печива. Нема ні коробки ні грошей. Хотів квартиру на Аркадії купити в якихось євреїв. Всі статуетки зі слонової кості зникли що він збирав.

Ліда: Мам...

Тамара Степанівна: І той пелікан, що тобі подобався. І годинник швейцарський...

Ліда: Мама припини.

Тамара Степанівна: І жодного блоку цигарок... Якийсь непорядний сусід покрав коли двері виломані стояли. Ніщими нас зробив. Тих грошей тобі на поступлення вистачило б і на життя нам.

Ліда: Ігор Михайлович обіцяв, що допоможе з поступленням.

Тамара Степанівна: То він обіцяв поки Костик живий був і він на його гроші по ресторанах валютних лазив. Я знаю ту породу хитрожопу. Побачиш що він зараз заспіває. Він і на похорон не приїхав.

Ліда: Мам, я пішла спати.

Тамара Степанівна: Ага, йди. Поспи. Поступати будеш в кулінарний технікум.

Ліда мовчки йде в свою кімнату сідає на підлогу, обіймає коліна, сумно кладе на них голову. Мама лишається на кухні, курить. Дістає з шафи пляшку з горілкою, наливає собі, п'є.

Тамара Степанівна: Вже готуйся! Ніяких "інязів" тобі не світить.

Ліда мовчить.

Тамара Степанівна: Будеш в общепіте працювати. Марина тебе до себе в столовку візьме на практику.

Ліда: Сама не хочеш до Марини в столовку піти? Хоч би олія в хаті з'явилася. І гречка.

Тамара Степанівна: Я університет закінчила. І викладачем вісімнадцять років пропрацювала.

Ліда: Чому ж далі не працюєш? В дяді на шиї сиділа.

Тамара Степанівна вскакує з табуретки, виходить в коридор, заходить до Ліди, включає світло.

Тамара Степанівна: Як тобі не соромно, гімно ти таке.

Ліда: Чому мені має бути соромно?

Тамара Степанівна: Мене скоротили бо я кандидатську не встигла захистити, ти ж знаєш!

Ліда: А чому ти за вісімнадцять років кандидатську не встигла захистити? Хто тобі заважав?

Тамара Степанівна: Я щоб тебе прокормити репетитором працювала! В мене був час?

Ліда: В усіх був, а в тебе не було?

Тамара Степанівна: В усіх був чоловік, який сім'ю годував, а я сама тебе ростила.

Ліда: Ти сама мене ростила після дванадцяти років. А до цього тато сім'ю годував і в тебе часу було три дисертації написати.

Тамара Степанівна знову захоплює двері. Йде на кухню. Наливає собі, закурює.

Ліда встає, вимикає світло, сідає в попередню позу.

Тамара Степанівна: Гімно невдячне! Тепер побачиш як то гроші заробляти і з голоду не померти.

Ліда: Не помру.

Тамара Степанівна: Або в общепіт або на панель під “Супутник”!

Ліда: Або і туди і туди, як твоя Марина.

Тамара Степанівна знову схоплюється заходить в Лідину кімнату, вмикає світло.

Тамара Степанівна: Як тобі не соромно? Скільки разів Марина тебе в табори літні на море возила? Коли путівку неможливо було дістати?

Ліда: Хабалка твоя Марина. Вона в дітей сосиски і масло крапа і додому кожен тиждень бус з харчами відправляла.

Тамара Степанівна: Да ти скільки разів ті харчі їла, коли Марина з нами ділилася?

Ліда: Вона не по-доброму ділилася, а просрочене віддавала. Згадай як я з отруєнням лежала після її сельодки.

Тамара Степанівна: Да якби не вона, ми б з голоду здохли!

Ліда: Якби ти на сигарети стільки грошей не тратила, нам би хватало.

Тамара Степанівна: Це моя остання радість в житті!

Ліда (іронізує): А я думала що то я твоя радість.

Тамара Степанівна знову гукає дверима. Йде на кухню, випиває те, що налила попередньо. Знов закурює.

Ліда (кричить): Світло вимикати треба! І без стука прошу не заходити більше!
Встає в нервах вмикає світло, сідає. Тамара Степанівна вмикає телевізор, він жахливо гуде, шипить, на секунду там промайнув якийсь чорно-білий кадр, Тамара Степанівна б'є по телевізору зверху, збоку, на секунду промайнув якийсь звук, це “Ночной мотильок” Софії Ротару. Тамара Степанівна намагається поправити антену, нічого не виходить, виключає телевізор. Сідає.

Епізод 3

Стара австрійська професорська квартира, антикварні меблі, книжкові шафи, наповнені раритетними фоліантами, словниками, альбомами, на стінах – гравюри в пишних рамах. Ігор Михайлович в халаті читає газету “Пост-поступ”, сьорбає чай з сервізної чашки. Несподіваний дзвінок у двері. Ігор Михайлович здивовано відкладає газету, йде відкривати. Заходить з Лідою. На Ліді жовта юбка-резинка. Їй ніяково. Ігор Михайлович сідає, Ліді сісти не пропонує.

Ігор Михайлович: Я вас уважно слухаю.

Ліда: Я – Ліда.

Ігор Михайлович: Дуже приємно. А я Ігор.

Ліда: Я вас знаю, Ігор Михайлович.

Ігор Михайлович: Я здогадався, молода панянка, що ви не до незнайомця прийшли, тож я вас слухаю уважно.

Ліда: Я – Ліда Ющук.

Ігор Михайлович (втомлено): Ліда Ющук, скажіть з якого ви факультету і викладіть лаконічно мету вашого візиту.

Ліда: Я не з якого факультету, я Ліда Ющук, племінниця Кості Чернія.

Ігор Михайлович (здивовано): Лідуся! Боже, якою ти стала! Дай обійму тебе! Божечко, як згадаю тебе як ти в молочному барі морозиво на мене перекинула? Така мала була, а зараз подиви. (Встає, обіймає) Бідний Костик, що ж це робиться у світі, у країні... Яка нелепость, яка несправедливість. Ту-154 на Сідней водив, а тут жигулі. Сідай Лідуся, ти вся змерзла, хто тебе випустив в тій спідниці.

Садить Лїду в крісло, наливає з чайника чай, кладе лимон.

Ігор Михайлович: Тобі скільки ложок цукру?

Ліда: Дві. У вас так тепло і так затишно. Дякую.

Бере чай, дивиться на книжки навколо, на картини. Ігор Михайлович раптом щось згадує, відкриває креденс, там бар з алкогольними напоями, стопка коробок з цукерками.

Ігор Михайлович: Ти які цукерки любиш?

Ліда: Не треба, будь ласка, не відкривайте коробку, я лише поговорити прийшла.

Ігор Михайлович: Ну дайош! Ось і поговоримо з цукерками. Як там мама? *(не дочекавшись відповіді)* Дивися, в мене є “Стріла”, “Грильяз у шоколаді”.

Ліда: Я “Стрілу” люблю.

Ігор Михайлович: Ай, що там та “Стріла”, ти ж змерзла? В мене є імпортні з вишневим лікером. І шоколадні і зігрієшся.

Розкриває коробку, ставить перед Лідою. Ліда скромно бере цукерку.

Ігор Михайлович: Ми з твоїм дядею як брати були рідні. Це не людина була – золото. Пробачити собі не можу, що не вирвався на похорон – якраз зимова сесія – нікому підмінити. Його на якому поховали – на “Християнському”?

Ліда: Кажись, на “Західному”

Ігор Михайлович: Таких людей як Костя треба на “Християнському” ховати! Поряд з Філатовим. Він унікальний був. Людина-турбулентність, людина-двигун! А як мама?

Ліда: Да, ніяк. Ми ж іждівенці, на дядіні гроші жили останнім часом. Квартиру вже іншому пілоту віддали. Він всі речі звідти в контейнер спакував, але як тепер той контейнер з Одеси у Львів доставити...

Ігор Михайлович: Слухай, це не проблема. В мене в Одеському університеті є декан знайомий. Він має зв’язки. Спробую щось зробити.

Ліда: Дякую...

Ігор Михайлович: Але ти не за цим прийшла, да?

Ліда: Угу.

Ігор Михайлович: Давай, кажи. І цукерочки їж. Я тобі коробку з собою віддам. Маму пригостиш.

Ліда: Ігор Михайлович, ви знаєте... Дядя хотів, щоб я стюардесою була. І це моя мрія.

Ігор Михайлович: Так-так.

Ліда: Дядя колись казав, що ви цей... Як мені час поступати прийде, то цей...

Ігор Михайлович: Да? Ну це, звісно, складне питання... Ти ж знаєш який в нас конкурс?

Ліда: Я з англійської “відмінно” маю.

Ігор Михайлович: Да в нас усі абітурієнти відмінники. Але знаєш скільки їх тих відмінників.

Ліда знічується, на межі плачу.

Ігор Михайлович: Лідуся, чого ти! Я ж не сказав, що не поможу. Я доведу до твого відома, що це не так просто.

Ліда: Я буду день і ніч готуватися.

Ігор Михайлович: Тут, мала, не в підготовці справа. Там такі білети екзаменаційні, що сам принц Чарльз може “завалитися”.

Ліда: А як же люди поступають?

Ігор Михайлович дивиться на Ліду, як на наївну дурочку, посміхається.

Ігор Михайлович: Давай, вже ближче до вступного часу про це поговоримо. Я щось придумаю, обіцяю тобі.

Ліда: Дякую вам, Ігор Михайлович!

Ігор Михайлович: Ну-ну, не дякуй ще. Потім подякуєш... Коли на рейсі Паріж-Нью-Йорк я в тебе води попрошу, а ти мені її принесеш.

Ліда вскакує, радісно підбігає до Ігоря Михайловича, намагається незграбно його обійняти. Він приймає обійми, по-батьківськи погладжує Ліду по голові, по плечам.

Ігор Михайлович: Ну-ну.. Перестань. Подивися який сніг гарний пішов. Підходять разом до вікна.

Ліда: Так порожньо на вулиці.

Ігор Михайлович: Всі “Просто Марію” дивляться. Навіть муніципальна поліція по відділеннях сидить. Наші практикантки довідки з медпункту беруть, щоб втекти з практики і встигнути на вечірній показ.

Ліда: А в нас телевізор не працює. Ой, я знаю того чувака в сірій куртці!

Ігор Михайлович: Ти знайома з дядькою Мішою?

Ліда: Ви теж його знаєте?

Ігор Михайлович: Мала, його весь центральний Львів знає. Він культурний маргінал.

Ліда: Це як?

Ігор Михайлович: Такий собі дядя. Без особливого місця проживання. Але з просвітницькими ідеями.

Ліда: Він до мене пару разів на вулиці підходив. І кожен раз говорив як уперше.

Ігор Михайлович (посміхається): І що говорив?

Ліда: Запрошував завітати в підпільну галерею, подивитися на справжнє мистецтво. Казав, що в музеях – це хлібопашно-космольотне мистецтво, що він нього бульбою і чорноземом вже сто років смердить.

Ігор Михайлович: Ага, а в його підпільних галереях дисиденти сидять і кров’ю правду на холстах пишуть.

Ліда: Ну щось таке.

Ігор Михайлович: Знаю я тих дисидентів. Алкаші. Безвідповідальний контингент. Прекрасні нероби. Тихе нерухоме зло суспільства. Не ходи, мала, в ті підпільні храми. Там нічого доброго.

Ліда: Ви що? І не збиралася. Я взагалі спочатку дуже шугалася того чувака. Потім, як він по п'ятому разу підійшов і те саме почав чесати, я зрозуміла, що він безобідний.

Ігор Михайлович: Знаєш, він лише до дівчат-підлітків підходить. Як тільки він мимо тебе пройде, знай – ти подорослішала.

Ліда: Хочу скорше подорослішати.

Ігор Михайлович: Не поспішай, мала... Я б усе віддав, аби зараз на твоєму місці опинитися...

Ліда дивиться навколо на шикарну обстановку.

Ліда: Ой, не думаю щоб хтось хотів би зараз на моєму місці опинитися.

Ігор Михайлович: Лідуся, повір, усе минеться. У молодості один єдиний недолік – вона швидко проходить. Головне від мрії своєї не відступай. Будеш стюардесою, світ побачиш.

Ліда: Мені спочатку треба стати студенткою.

Ігор Михайлович: Будеш студенткою, я тобі обіцяю. *(Притискає руку до грудей)* Клянуся пам'яттю твого покійного дяді.

Ліда: А я клянуся, що всі білети напам'ять зазубрю! Вам не буде за мене соромно.

Ігор Михайлович: Як мені може бути соромно за таку розумну дівчину? Скажи мені, ти колись у “Фестивальному” була?

Ліда: Ні, але дядя розказував.

Ігор Михайлович: Ну розказувати це одне, а справжню котлету по-київськи під гарну музику треба хоч раз в житті спробувати! Вдягайся, я тебе зараз шикарною вечерею пригощу! Вдягну свій нарядний піджак і підемо.

Ліда дивиться на нього відданими очима, Ігор Михайлович виходить. Ліда спочатку сидить, розглядає все навколо, потім бачить відкритий креденс. Підходить і крадькома починає відкручувати пляшки з алкоголем і всі по черзі нюхати. Нарешті з одної надпиває, ставить назад і бігом вертається на місце. Заходить Ігор Михайлович нарядний як жєніх.

Ігор Михайлович: Ну що? Полетіли?

Виходять

Дія 2

Епізод 1

Частина 1

Ліда сидить в пиріжковій. Звичайна “столовська” забігайлівка 90-х – білі столи, жовті стіни. На столі – блідий чай в стаканах і підстаканниках. Підходить Андрій з підносом, на тарілці 4 пиріжка різної форми. Ставить тарілку на стіл, піднос забирає. На підлітках літній одяг. На Ліді – жовта юбка-резинка. Пиріжкова залита яскравим світлом. Поряд чути трамвайний гуркіт.

Андрій: Я взяв з капустою, з капустою і грибами, з горохом і з бульбою.

Ліда: А пиріжок – це сфера чи бублик?

Андрій: Слухай, хватъ прікалуватися з мене.

Ліда: Чого ти? Мені цікаво. Я як проста людина просто хочу знати чим краще бути – бубликом чи сферою.

Андрій: Це взагалі некоректний вопрос. Що значить хто краще? Це все одно що я б в тебе спитав чим краще бути – дієсловом чи прикметником?

Ліда (сміється): Ну ти странний. Хіба можна бути дієсловом? От якби ти запропонував обирати між іменником і прикметником, я б звісно обрала прикметник.

Андрій: Який?

Ліда (думає, але не довго): Це має бути щось пов'язане з повітрям і небом.

Андрій (сміється): Ну, це іменник, по ходу ти- стюардеса.

Ліда: Дуже предметно.

Андрій: Я математичний хлопчик.

Ліда: Безкінечна. Я безкінечна.

Андрій: Ну, тоді ти бублик. (*Бере пиріжок*) А пиріжок – це сфера. Який ти будеш?

Ліда: З капустою.

Далі під час розмови вони весь час їдять і говорять з набитим ротом, запиваючи чаєм.

Андрій: А раніше ти любила з бульбою.

Ліда: А тепер я пішла на шейпінг і тренер каже, що краще їсти клітчатку, а не вуглеводи.

Андрій: Ти здуріла? То поради для жирної Світкі.

Ліда: Нормальні поради. Ігор Михайлович взагалі каже, що треба практикувати роздільне харчування. Каже, що салат “Олів’є” це вбивця організму і що після нього організм три дні відновлюється.

Андрій: Це він коли таке казав? Між салатом “Космос” і куркою гриль?

Ліда: Він собі завжди парові котлети замовляє.

Андрій: Ти з ним по три рази на тиждень по ресторанах ходиш, замість того аби до вступних іспитів готуватися.

Ліда: А він мене і готує до іспитів.

Андрій: Цікаво, як?

Ліда: Основне – це отримати золоту медаль. І тоді не треба буде іспит здавати, а співбесіду на приймальній комісії проходити.

Андрій: І що?

Ліда: А він – член приймальної комісії. Тому він готує мене до співбесіди.

Андрій: От я і питаю – як?

Ліда: Ну, дає мені перелік питань для абітурієнтів з минулого року. А ще дає мені додаткові питання, які сам же мені і задасть на екзамені.

Андрій: Ну це ж питання з минулого року, а раптом в цьому році будуть інші?

Ліда: Ну, Ігор Михайлович каже, що якщо і будуть зміни, то несуттєві.

Андрій: А яке це відношення має до ресторанів, по яким ти з ним лазиш?

Ліда: Ну ти странний.

Андрій: А ти наївна. Отакий прикметник для тебе підходить.

Ліда: А ти недалекий.

Андрій: Ага, ти безмежна, а я знач недалекий?

Ліда: По ресторанам він мене водить бо сам дома не вечеряє, а мене за компанію кличе. Він сказав, що я йому дуже нагадую дядь Костю, що зі мною так само легко і ненапряжно. Розказав, що у дяді улюблена пісня була – “Мой дельтоплан” Валерія Леонтьєва, завжди музикантам її замовляє. Сказав, аби я вивчила слова в пам’ять про дядю.

Андрій: Для комісії будеш її виконувати?

Ліда (*Дивиться на два пиріжка, що лишилися*): Який з них з горохом, а який – з капустою і грибами?

Андрій: А що? З горохом теж не підходить?

Ліда: З горохом просто не люблю.

Андрій: А мене любиш?

Ліда: До чого тут це?

Андрій: А що тут такого, відповісти не можна чи шо? Оцей з горохом.

Бере, надкушує.

Ліда: Люблю.

Андрій: Так любиш, що за останній місяць зі мною на жоден концерт не сходила.

Ліда: А що там доброго на тих концертах?

Андрій: Ну, це тобі не “Фестивальний” і не “Шоколадка”, звісно. Але був класний концерт нової рок-групи “Океан Ельзи” в клубі Гагаріна.

Ліна: На той концерт студиків з педучилища “Зганяли” добровільно-примусово, бо тато соліста – ректор.

Андрій: Це тобі твій професор сказав?

Ліда мовчить. Їсть пиріжок.

Андрій: Слухай, а навіщо тобі той ін’яз, якщо мммм як це сказати.. Ти тільки не ображайся.

Ліда: Я зрозуміла що ти хочеш сказати... Якщо дядя вже не допоможе мені стати “стюрою”? Да?

Андрій мовчить. Їсть пиріжок, плює.

Андрій: Курва, з комком якимось попався.

Роздивляється в тарілці комок. Ліда теж.

Ліда: Фу, блядь, це ніготь.

Андрій одразу починає робити “блювотні” рухи. Ліда випльовує з рота свій кусок пиріжка. Андрій блює під стіл. Ліда дивиться, теж починає блювотні рухи. Хапає зі стола чай, залпом випиває. Це не допомагає, блює під стіл. Підходить прибиральниця в забацаному халаті зі шваброю.

Прибиральниця: Боже люди, що ж ви як свині? Де їдять там ригають.

Починає шваброю розмазувати по підлозі блювоту. Андрій витирається рукою, хапає Ліду під лікоть.

Ліда (стогне): Хочу свіжого повітря.

Андрій витягує Ліду геть.

Частина 2

Андрій з Лідою сидять на лавці в сквері. Біля них стоїть по пляшці темного пива.

Ліда: В мене в дитячому садочку випадок був. Прийшла я перший раз, така малеєнька. Така зашуугана. І мене посадили за стіл з одним хлопчиком. В нього з носа соплі білі стікали по соплям жовтим, а жовті висіли на засохлих зелених соплях.

Андрій: Боже, Ліда, нашо це ти розкажеш після того, що ми пережили. Дай нормально портер попоти, він раз на рік буває.

Ліда: Я побачила його ніс і мені поплохело одразу. Принесли нам пюре з сельодкою. Сиджу, їсти не можу. Пам'ятаю, ще тоді думаю: “От не буду на нього дивитися, тошнота відступить і я зможу поїсти.” А той хлопчик до мене і каже: “А чому ти не їсиш?”. І я на нього в цей момент подивилася зачем-то, і побачила, як в нього губи від тих соплей злипаються і розлипаються...

Андрій: Бляха, Лідка!

Ліда: Ну, зі мною в перший раз тоді сталося, що недавно в пиріжковій.

Андрій: Ну нашо мені ця історія?

Ліда: А розкажую я її тому, що після цього до нас підійшла вихователька і спитала що сталося. Ну я ж не могла сказати... А вона глянула на хлопчика і каже: “Аааа, це ти на його соплі подивилася і тебе стошнило?” І пересадила за сусідній пустий столик. Ти не уявляєш яка хвиля полегшення і вдячності пройшла по мені в ту секунду. Мене зрозуміли без слів. Не сварили і навіть допомогли.

Андрій: Та ти гониш! Замість того, аби соплі підтерти малому, вона його “опустила”. Ти уявляєш яка в нього травма?

Ліда: Слухай, я була маленька дівчинка, я не думала про чужі травми. Мені було нестерпно плохо, а вихователька все зрозуміла і зробила моє життя

кращим одразу. Без непотрібних “разборок” і розмов... Колись мені з дядькою було так. Він мене з півслова розумів. Нічого не треба було пояснювати. Мама лише гавкала. А він казав: “Все нормально, Малявка, пішли на вершки з чорносливом!” І одразу ставало так прекрасно. І сандалі вже не тиснули, і плаття не здавалося таким убогим. А зараз я відчуваю в собі якусь порожнечу. В мене була мрія, а потім несподівано її роздовбали якісь жигулі. Я далі повзу до неї без надії сподіваючись. Бо не хочу бути як мама. Я хочу літати, а не жаліти себе все життя на обшарпаній кухні. Я так боюся, перетворитися на мертву людину при житті. Я так не хочу звинувачувати в усіх своїх невдачах жигулі. Але я так часто думаю про те, навіщо дядя вийшов тоді за пивом. Чому він не подумав про мене...

Мовчки п'ють пиво.

Ліда: Ігор Михайлович для мене як остання соломинка.

Андрій: Але він чужий дядя.

Ліда: Да яка різниця, якщо я почуваю себе з ним як з рідним?

Андрій: Слухай, у твоєї вселенної є огромна дірка. Якщо навіть той професор і “поклеїть” тобі поступлення, хто візьме тебе в стюардеси? Якщо не вийде, то здається на те, що п'ять років життя витратиш на те, аби бути перекладачкою або в кращому випадку екскурсоводом для іноземних туристів?

Ліда: Але якщо цього не зроблю, то тоді шкодуватиму все життя?

Андрій: А так шкодуватимеш ще і за ті п'ять років.

Ліда: Добре, що ти нізачо шкодувати не будеш. Поступиш на свою математику і будеш все життя думати що краще сфера чи бублик.

Андрій: Тобто буду робити те, що мені подобається.

Ліда: Добре, що твої батьки тебе усім забезпечують і ти біди не знаєш.

Андрій: До чого тут це?

Ліда: А до того, що тобі і думати не треба хто і куди тебе візьме, бо все і так ясно. І макарони у вас “по-флоцьки” і голубці зі сметаною.

Андрій: Я маю почувати себе винним?

Ліда: Не маєш. Але і цінні указання давати ти теж ні якого права не маєш.

Андрій: Я і не даю, а лише хочу застерегти.

Ліда: Добре застерігає той, хто все готовеньке має.

Андрій: А твій професор, напевно бідна нещасна людина. З торбами ходить побирається.

Ліда: Він мені настанови не читає. Просто допомагає йти до мети. Не грузить, нотацій не читає.

Андрій: А по ресторанам водить.

Ліда: Ну не на пиріжки з нігтями.

Андрій: А потім побачиш що він від тебе захоче за це все.

Ліда: Він і так знає, що з нас нічого не візьмеш.

Андрій: Як почне пхати тобі руку в труси, згадаєш мої слова.

Ліда: Ти дебіл кончений.

Бере пляшку пива, починає лити Андрію на голову.

Андрій: Бляха, ти сама кончена якась.

Ліда: Пішов звідси, мажор.

Андрій відтираючись йде.

Андрій: Пішла ти сама. Дура наївна. На тобі!

Показує їй корявий “фак”. Ліда сама лишається на лавці. Бере пиво, що лишилося від Андрія, п’є.

Епізод 2

Интер'єр кухня мами – кімната Ліди. На кухні на стіні на самому видному місці з'явився портрет чоловіка у формі льотчика з траурною стрічкою на куті. Тамара Степанівна в чистому, але заношеному літньому халатіку накриває на стіл. Салат олів'є у кришталевій вазі, оселедець під шубою, варена молода картопля, від якої парує, Советское шампанское. Тамара Степанівна протирає бокали. Чути звук повертання ключа.

Тамара Степанівна: Доця?

Ліда заглядає у двері, на ній радянська шкільна форма, білий фартух, білі банти, вона підстригла гривку, їй пасує. В руках целофановий пакет “Marlboro”.

Тамара Степанівна: Божечко, навіщо ти чолку обкарнала?

Ліда: То не я, а майстер стрижки в “Чародійці”.

Тамара Степанівна: А гроші звідки?

Ліда: Мам, що за наєзди? Я ще зайти не встигла, а ти то чолка, то гроші.

Тамара Степанівна: Дивися, я твою любиму “шубу” зробила.

Ліда (кривляється): Мама, а звідки гроші?

Тамара Степанівна: Звідки-звідки... В єдиної доці випускний раз на все життя буває. Тим більше золота медаль... давай, хвастайся.

Ліда: Немає медалі. Криза в країні. Видали папірчик, що вона в мене є. А самої медалі нема.

Тамара Степанівна: Господи, що робиться? Вчора в газеті читала, що львівський хірург Тороповський відірвану руку пришив солдатіку. На пилорамі відрізало повністю. Пришив і прижилася, уявляєш? А золотих медалів для відмінників нема.

Ліда: Мам, давай тільки без ниття.

Тамара Степанівна: Не буду. Костик би тобою пишався. (Показує на портрет)
І я пишаюся. Давай, мий руки і сідай.

Ліда: Не треба було нічого робити, я ж тобі казала. Після лінійки нам печиво давали. І взагалі, скоро я піду.

Тамара Степанівна: Куди це ти підеш? Ну хоч присядь, я з дванадцятої тут на кухні. Старалася. Поки бурачки зварила, поки сельодку почистила.

Ліда: Я сподіваюся, що ці всі продукти ти не в Марини взяла.

Тамара Степанівна: Не в Марини.

Ліда: А звідки гроші?

Тамара Степанівна: Я діамантові кульчики продала.

Ліда: Як продала?

Тамара Степанівна: Отак. Знесла в коміс.

Ліда: Мама ти шо? Це ж від бабуски єдине що лишилося! Вона ж мені їх заповіла! Ти ж дядь Кості обіцяла, що вони моїми будуть!

Тамара Степанівна: Обіцяла, що після вісімнадцяти років вони твоїми будуть.

Ліда: І як вони моїми тепер будуть, якщо ти їх в коміс здала?

Тамара Степанівна: Тобі зараз поступати треба, а не в вісімнадцять років.

Ліда: А ти звідки знаєш, що я без цих грошей не зможу поступити? Це тобі Кашпіровський сказав? Чи Алан Чумак?

Тамара Степанівна: Доця...

Ліда: Чи, блядь, Марія Деві Христос?

Тамара Степанівна: Ліда, зараз по губах получиш.

Ліда: Тільки спробуй!

Тамара Степанівна: Ніхто зараз не поступає просто так! Ніхто! Ти маєш бути або дочкою прокурора, або варьонкі з Польщі на барахолку возити.

Ліда: До чого тут бабускинні кульчики? Треба було варьонкі возити, якщо ти так за мене піклуєшся.

Тамара Степанівна: Я все життя на тебе горбачуся, все для тебе роблю!

Ліда: Да що ти брешеш! Що ти для мене робиш? Сидиш на кухні і жалієшся? Я з дитинства мріяла, що колись вдягну ці кульчики. Ти мені вуха не давала пробивати, завжди казала дочекайся вісімнадцяти років! Не носи гівно, одразу вдягнеш діаманти!

Тамара Степанівна: Ще вдягнеш.

Ліда: Тут справа не в діамантах! А в саме тих кульчиках, як ти не розумієш? Для чого ти накупила всі ці харчі? Нормально було за ті гроші горошок з майонезом і шампанське купувати?

Тамара Степанівна: Лідочка, я дуже дорого продала, не хвилюйся.

Ліда: Боже, мама!

Виходить з кухні, переходить в свою кімнату, з силою гунає дверима. Знімає з себе банти, колошматить волосся. Видно, що волосся вона теж підстригла під "каре". Ричить від ярості. Мама на кухні прикриває лице руками. Ліда зриває з себе фартух, в нервах знімає плаття. Кидає весь одяг в кут кімнати зі злостью. Лишається в трусах, майці і підколінках. Відкриває шафу, дістає жовту юбку-резинку. Білу футболку. Вдягається. Причісується перед дзеркалом в дверях шафи. Дістає з пакета помаду, підмальовує губи. Мама встає, заходить в кімнату Ліди.

Ліда: Я скільки казала, не заходити без стуку!

Тамара Степанівна: Куди це ти випендрилася?

Ліда: Мама, вийди з кімнати!

Тамара Степанівна: Я тебе питаю куди це ти випендрилася?

Ліда: Йду святкувати останній дзвоник. Дай мені зібратися.

Тамара Степанівна: Куди це ти губи малюєш? Звідки в тебе помада?

Ліда: Звідки треба.

Тамара Степанівна: Поки ти не скажеш куди йдеш, я тебе з дому не випущу. Стає біля дверей як страж.

Ліда: Куди хочу, туди й піду!

Тамара Степанівна: Паспорт получиш і ходи куди хочеш! Не випущу!

Ліда: Боже, Ігор Михайлович запросив у ресторан.

Тамара Степанівна: Чого це?

Ліда: Як чого? Я золоту медаль отримала! Останній дзвоник в мене!

Тамара Степанівна: Лідочка, не йди, благаю тебе!

Ліда: Весь час можна було, а зараз чомусь ні?

Тамара Степанівна: Доця, в який ресторан ви йдете?

Ліда: Ага, щас, сказала тобі.

Тамара Степанівна: Ліда, він не дуже хороша людина! Він наобіцяє, а потім не робить.

Ліда: Звідки така інформація?

Тамара Степанівна: Скільки він нам обіцяв контейнер з Одеси пригнати?

Ліда: То його ректор підставив.

Тамара Степанівна: Не треба було обіцяти.

Ліда: Мама, вийди з кімнати, благаю тебе.

Тамара Степанівна: Не відпущу!

Хапає Ліду за руки, Ліда виривається, мама не пускає, вони починають крутитися за руки по кімнаті в хороводі.

Ліда: Відпусти, він мені обіцяв екзаменаційні питання останні дати!

Тамара Степанівна: Не пущу, він не допоможе тобі, а лише образить!

Ліда: Відпусти, він дядь Костею поклявся!

Тамара Степанівна: Не пущу, він гнила людина, на нього управи нема! Ніхто нас не захистить!

Ліда: То ти все життя ображена, відпусти!

Тамара Степанівна: Не відпущу!

Продовжують крутитися все швидше, нарешті руки розриваються, дочка з мамою розлітаються в різні боки. Ліда вскакує швидше за Тамару Степанівну, кидається до дверей, вибігає в коридор. З дверей кухні видно, як вона на ходу знімає підколінки, гупає вхідними дверима. Мама по-маленьку встає, шкандибає в кухню з постарівшим лицем. Сідає за стіл, починає відкривати шампанське, наливає у бокал. Накладає собі шубу, олів'є, остившу бульбу. Починає все це їсти, запивати шампанським.

Епізод 3

Квартира Ігоря Михайловича. Заходять Ігор Михайлович і Ліда, в Ліди в руках букет жовтих нарцисів. Ігор Михайлович п'яленький. Вони скидають взуття, Ігор Михайлович бере Лідині сандалі з паркету кладе на килимок під дверима, вдягає капці, Ліда заходить боса.

Ігор Михайлович: Тобі так пасують під ту спідничку, я знав що купляти.

Ліда: Дякую Ігор Михайлович і за квіти і за все.

Ігор Михайлович: А за що – за все, мала?

Ліда: Ну, за гарний вечір в ресторані.

Ігор Михайлович: Ти знаєш, що туди не всіх пускають. Просто так з вулиці не зайдеш, навіть якщо гроші на вході охороні сунеш. Не в усіх візьмуть. Це називається “фейс-контроль”. Вхід лише для статусних людей.

Ліда: Зрозуміла, потрібно мати знайомства.

Ігор Михайлович: Тут, Лідуся, навіть не у знайомствах справа. А в твоєму статусі. В мене є знайомі доценти – ціла куча. Але якщо ти не професор... Мінімум! То ніхто тебе не пустить.

Ліда: А як же ж мене пропустили?

Ігор Михайлович: Ти моя компаньйонка. Ти зі мною прийшла, отже ти автоматично набуваєш мого статусу. Ми з тобою богема цього міста. Знаєш як важко потрапити в цю категорію?

Ліда: Дядь Костя теж потрапляв?

Ігор Михайлович: Костик теж був богемою... Але, з чуть меншим статусом. Я так думаю, що тому він так і любив зі мною ходити по “закритих” ресторанах. Бо мене – точно всюди пускали!

Ліда: А стюардеси – це богема?

Ігор Михайлович: Якщо стюардеса - компаньйонка професора, то богема.

Ліда: Ну, я бачу, що проста випускниця, якщо вона компаньйонка професора то вона теж, по ходу, богема.

Ігор Михайлович: Яка ти розумниця! Так швидко вчишся... Молодець. Давай, я якусь каву поставлю і ми ще про це поговоримо.

Йде до креденса, витягає звідти коньяк, бокали, наливає.

Ліда: Да я не надовго. Я ж зайшла тільки екзаменаційні питання взяти. Вже пізня година...

Ігор Михайлович: Все отримаєш, я ж обіцяв. Але сядь і зачекай. То не ввічливо так швидко з гостей тікати. Ніби золоту медаль отримала, а поводишся як двійчниця. Зараз ми з цим щось будемо робити.

Ліда сідає, їй ніяково.

Ліда: Скоро останній автобус поїде.

Ігор Михайлович: Я тебе на таксі посаджу, не переживай.

Ліда: Я все одно пізно не можу... Я з мамою посварилася, а вона всього наготувала.

Ігор Михайлович: Лідуся, так не буває, що ти всім маєш догодити. Кожна людина в житті опиняється перед складним вибором. Зрозуміла мене?

Протягує Ліді бокал з коньяком.

Ігор Михайлович: Ну, за випускницю і майбутню студентку!

Ліда тримає бокал.

Ігор Михайлович: Пий.

Ліда пригубляє.

Ігор Михайлович: Сніжана, що тебе в “Чародійці” стригла – найкращий жіночий майстер у місті. Розумієш про що я? До неї запис за два місяці наперед.

Ліда: Я вам дуже дякую.

Ігор Михайлович: Не дякуй, мала, не дякуй. То я з найщиріших почуттів. Я їй сказав, щоб вона тебе під Наталію Варлей підстригла. Бачиш як тобі пасує? Зовсім на дорослу дівчину стала схожа. На справжню студентку. Тепер ніякий дядя Міша до тебе не підійде.

Підсовує знову бокал.

Ігор Михайлович: Ти пий, не сиди.

Ліда: Я в ресторані шампанське пила. Дядь Костя казав, що мішати алкоголь не можна.

Ігор Михайлович: То не можна понижувати градус. А підвищувати можна. Слухай, не хвилюйся, за тебе відповідаю перед пам’яттю Костика. Він мені як брат... Був...

Ліда знову пригубляє.

Ігор Михайлович: Пам’ятаю, як ти в Костика на руках сиділа, коли зовсім мала була. Такі щічки були в тебе рум’яні. І платтячко біле. Коротеньке таке, що трусики виглядали.

Дивиться на Ліду.

Ліда: Ігор Михайлович, ви казали, що ті екзаменаційні питання... Вони складні? Бо я попередні, що ви давали на зубок вивчила. І додаткові теж.

Ігор Михайлович: Ну давай не будемо зараз про це. Навчися розрізняти роботу і дозвілля. В нас з тобою зараз дозвілля. Ходи посидиш в мене на колінах, як у дяді сиділа.

Ліда: Ігор Михайлович, може не треба. Я ж вже не така маленька, щоб на колінах сидіти.

Ігор Михайлович: Ось і перевірим. Вставай.

Забирає в Ліди бокал, тягне за руку. Садить до себе на коліна. Ліда мовчить, лице її бліде як в мерця.

Ігор Михайлович: Такі в тебе колись були щічки рум'яні...

Тріпає Ліду за щоку.

Ігор Михайлович: Така хороша була маленька. І зараз хороша. Дядя колись грався з тобою в коника?

Починає підкидати коліна, робить звуки “цок-цок-цок”. Ліда встає, швидко сідає на місце, очі великі.

Ліда: Ні, не грався.

Ігор Михайлович: А тато грався?

Ліда: І тато теж не грався.

Ігор Михайлович встає, підливає в бокали коньяк, протягує Ліді, вона мовчки бере, мовчки п'є.

Ігор Михайлович: У мене для тебе цікавіша гра є. Це сюрприз.

Встає, підходить до креденса, з нижнього ящика витягає пакунок, дає Ліді.

Ліда сидить з пакунком в руках. Вона не хоче заглядати всередину.

Ігор Михайлович: Слухай, то не ввічливо так подарунки сприймати. Діставай. Це імпортне.

Ліда витягає дивний костюм і пілотку.

Ліда: Це що?

Ігор Михайлович: Хіба не видно? Це – костюм стюардеси. Ти ж мріяла?

Ліда: Я ніколи не бачила, щоб костюм стюардеси був таким коротким.

Ігор Михайлович: Ти хіба літала на міжнародних рейсах?

Ліда: Ні.

Ігор Михайлович: А на внутрішніх?

Ліда: Ні.

Ігор Михайлович: То де ти бачила?

Ліда: В кіно. У фільмі “Екіпаж”.

Ігор Михайлович: Ти ж доросла дівчинка і розумієш, що в кіно то все неправда.

Ліда надпиває ще коньяк.

Ігор Михайлович: Я хочу, аби ти його вдягнула.

Ліда: Ігор Михайлович, може не зараз.

Ігор Михайлович: Що знач не зараз? А коли?

Ліда (*тихо*): Коли стюардесою стану.

Ігор Михайлович: Лідуся, що за дитячий садок? Давай так. Я вийду з кімнати, за пару хвилин зайду, щоб ти не смущалася. Ти передягнешся. А потім я зайду. А потім я дам тобі білети і ти поїдеш додому на таксі.

Ліда мовчить.

Ігор Михайлович: Ну Лідуся. Ну що тут такого. Хочу подивитися якою ти будеш гарною стюардесою. Все, я виходжу, а ти передягайся.

Виходить з кімнати. Ліда сидить нерухомо. Дивиться в одну точку. Чути стукіт її серця. Здається, вона сидить вічно. Потім допиває з бокалу коньяк і починає передягатися. Акуратно складає жовту юбку-резинку на стілець, туди ж складає і футболку. Натягує на себе “костюм” стюардеси. Це еротичне плаття з галстуком з дешевого блискучого матеріалу. Спідниця настільки коротка, що ледве прикриває труси. Заходить Ігор Михайлович. Він передягнутий у смугастий яскравий халат.

Ігор Михайлович: Лідуся, а пілотка?

Ліда покійно вдягає на голову пілотку. Все це завеликого розміру на неї і сидить несуразно.

Ігор Михайлович: Ех, з розміром чучуть помилився. Треба тебе ще трішечки відгодувати. Але в цілому - прекрасно.

Підходить, поправляє пілотку, проводить по волоссю рукою, Ліда не смикається, стоїть як солдат на варті. Проводить рукою по спині, коли торкається сідниць, Ліза нервово хитається. Вона п'яна.

Ігор Михайлович: Не бійся, я тебе не ображу. (Сідає навпроти неї, розвалюється в кріслі.) Пам'ятаєш, я просив тебе вивчити пісню, яку твій дядя дуже любив?

Ліда киває.

Ігор Михайлович: Заспівай мені її і підеш додому. Але чекай.

Кидається до креденса, з нижньої полиці дістає червоні туфлі на високих підборах.

Ігор Михайлович: Оце взуй. Це я тобі не дарую, це так. Просто взуй і співай.

Ліда (чути як змінився її голос від хвилювання): Вони на мене великі.

Ігор Михайлович: Вони на всіх великі. Взувай і співай.

Ліда взуває туфлі. Стоїть мовчки. Хитається.

Ігор Михайлович: Лідуся, чим швидше відспіваєш, тим швидше на таксі додому поїдеш.

Ліда: В мене слух поганий, давайте я вам краще віршом зачитаю.

Ігор Михайлович: Слухай, ти ж тут не на утрєніку, щоб вірші читати. Чи ти на екзаменаційній комісії теж скажеш шановним членам комісії: "Мовляв, вибачте, шановні члени комісії, в мене слух поганий; чи живіт болить; чи зуб".

Ліда мовчить.

Ігор Михайлович: Лідуся, ти за один крок до мрії. Прийшла сюди абітурієнткою, вийдеш студенткою. Починай.

Ліда закриває очі, починає співати, голос її тонкий від хвилювання, вона не попадає в складну мелодію, коліна її дрижать.

Ліда: Меж нами памяти туман ты как во сне, ты как во сне
Наверно только дельтаплан поможет мне поможет мне

Ігор Михайлович: Поможет, поможет.

Встає, починає розв'язувати халат.

Ліда (далі з закритими очима): Наивно это и смешно, но так легко моим плечам

Уже зовет меня в полет мой дельтаплан мой дельтаплан

Ігор Михайлович: Наивно это и смешноооо

Розкриває халат перед Лідою.

Ліда (далі з закритими очима): Вот я надена два крыла и ближе ты и ближе ты
Меня любовь оторвала от суеты от суеты

Ігор Михайлович: Так бліже тиіііі.

Підходить ближче до Ліди, розмахуючи полами халата, як дельтапланом, нюхає Ліду.

Ліда (далі з закритими очима): Пусть людям крыльев не дано, но так легко

Моим плечам уже зовет меня в полет

Мой дельтаплан мой дельтаплан мой дельтаплан

Ліда відкриває очі, бачить Ігоря Михайловича, підвертає ногу на каблучці, чуть не падає. Ігор Михайлович її підхоплює, намагається поцілувати в шию, Ліда скидає туфлі, виривається. Ігор Михайлович тримає її за одяг, спідниця легко відривається, Ліда залишається у верхній частині “костюма” і в трусах. Починає відповзати рачки. Ігор Михайлович хапає її за ногу.

Ігор Михайлович: Куда ти, рибка моя, кудааа. Ти ще приспів не доспівала. Уговор дороже денеееег.

Підтягує її за ноги, Ліда брикається, попадає йому в лице. Ігор Михайлович хапається за око.

Ігор Михайлович: Сука мала, мені на комісію йти з тим лицем.

Ліда нарешті підводиться, хапає юбку з крісла, починає тікати до дверей.

Ігор Михайлович перестриває її, розпахує халат, танцює.

Ігор Михайлович: Куда ти зібралася, Лідусечка? Куда зібралася моя ластівочка?

Ліда тікає на інший кінець кімнати, Ігор Михайлович прямує до неї в розпусному танці, видно його голе тіло. Ліда підходить до креденса, бере звідти пляшку, розбиває її об підлогу. Бере наступну, замахується.

Ігор Михайлович: Стій, блядь, ти знаєш скільки ця пляшка коштує?

Ліда: Відійдіть від дверей.

Ігор Михайлович: Куда підеш? До свого Пуанкаре?

Ліда: Відійдіть від дверей.

Ігор Михайлович: Він тобі дірку вселенної покаже.

Починає робити пошлі руки пальцем в кулак. Ліда розбиває пляшку об підлогу, бере наступну.

Ігор Михайлович: Ти мені заплатиш і за алкоголь і за паркет. Будеш в общепіті працювати все життя.

Ліда розмахується пляшкою. Ігор Михайлович відходить від дверей в іншу частину кімнати. Ліда з пляшкою в одній руці, спідницею в іншій кидається боса з квартири.

Ігор Михайлович (вслід): Твій дельтоплан тобі не допоможе. Гнида мала. Сучка.

Скидає з себе халат, починає прибирати крупні осколки.

Епілог.

Интер'єр кухня мами-кімната Ліди. На кухні сидять Тамара Степанівна і Андрій. Дивляться телевизор, йде якийсь пісенний концерт. На столі – недоїдки салатів і пуста пляшка з-під шампанського. На Тамарі Степанівні знову пов'язка на щоці, вона тримається за зуб. Чути звук повертання ключа.

Тамара Степанівна: Доця!

Андрій підводиться з крісла, йде до дверей. Заходить Ліда. Боса, з пляшкою в руці.

Тамара Степанівна: Боже, доця...

Андрій: Лідка...

Ліда: Не хвилюйтеся, все нормально.

Ставить пляшку на стіл.

Тамара Степанівна: Андрійко мені телевизор настроїв.

Ліда: Ага.

Сідає за стіл, починає тупо дивитися телевизор.

Андрій: А я цей... Тебе не було на вечірці, а мені без тебе не цей... То я подумав що цей... Зайду до тебе... А тут Степанівна сама.

Тамара Степанівна: Я кажу, Андрійко, посидь зі мною, бо чогось так страшно стало. Самій страшно стало. Ще ніколи так страшно не було. А тут Андрій мені телевизора настроїв.

Андрій: Я цей... Дізнався, що в цьому році на філософський факультет маленький набір. Золоті медалісти автоматично зараховуються.

Тамара Степанівна: Доця, навіщо тобі той “іняз”? Філософська освіта широкий світогляд дає. Ти хоч стюардесою, хоч президентом зможеш стати.

Ліда: “Шуба” ще лишилася?

Тамара Степанівна: Я тобі спеціально відклала. Зараз накидаю.

Дістає з холодильника тарілку, накриту тарілкою. Ставить перед Лідою, відкриває тарілку, там зворушливий кусок “шуби”.

Тамара Степанівна: Доця...

Хоче обійняти Ліду.

Ліда: Мам, я тя прошу! Не треба цих нежностей. Зі мною все нормально. Ніхто мене не обідив.

Тамара Степанівна (зітхає з полегшенням): А чому ти боса і в чужій блюзці?

Ліда: Так получилось. Відкривайте пляшку.

Андрій бере пляшку, розглядає.

Андрій: “Чінзано”. Звучить як в кіно.

Ліда: Ага, індійське. З піснями і танцями

Тамара Степанівна: Доця, я назад кульчики викупила. Як ти пішла, то я одразу схопилася і побігла.

Ліда: Як викупила? Тож треба більше грошей, коли викупляєш, а в тебе після горошку з майонезом менше було.

Тамара Степанівна: Я ще кусочок золота донесла.

Ліда: А де ти той кусочок взяла?

Тамара Степанівна (гладить себе по перемотаній щоці): Та, вже неважно.

Ліда: Мам, ти шо, золотий зуб вирвала?

Тамара Степанівна: Да він і так завжди в мене болів і наривав.

Ліда: Мам...

Тамара Степанівна: Ти їдж, доця. Дивися, як в тебе щоки попровалувалися.

Андрій наливає всім в бокали.

Андрій: Хочеш, я теж з тобою на філософський піду?

Ліда: А хто твою гіпотезу доведе про бублики?

Андрій: Ай.

Ліда: Не треба.

Починає їсти салат, запиває з бокалу. Раптом перестає жувати, дивиться в екран телевізора.

Ліда: Зробіть голосніше.

Андрій підкручує звук. Звучить “Стюардеса по імені Жанна”. Всі мовчки слухають пісню.

Кінець.

Львів, серпень 2020